



Datum 5 oktober 2015

Behandeld door P. Reimer, Onderwijs, Jeugd en Zorg,

Bijlage Tevredenheidsonderzoek
Eerste analyse matching en loting vo Amsterdam
Evaluatie matching simulaties

Onderwerp Uitkomst evaluatie en tevredenheidsonderzoek matching PO-VO

Geachte leden van de raadscommissie Jeugd en Cultuur,

Via deze brief informeer ik u over de ontwikkelingen rond de kernprocedure (overstap PO-VO). In mijn brieven van 23 juni en 1 juli jongstleden heb ik u toegezegd dat er kort na de zomer een evaluatie van het matchingsysteem plaats zal vinden. Bijgevoegd treft u de rapportages aan die onderdeel zijn van de evaluatie.

De evaluatie bestaat uit meerdere onderdelen: het OSVO heeft opdracht gegeven tot een tevredenheidsonderzoek onder leerlingen, ouders, VO-scholen, basisscholen en andere betrokkenen. Daarnaast zijn er twee rapporten van de onderzoekers van de VU (eerste analyse en tweede analyse), waarvan ik het eerste rapport reeds met u heb gedeeld op 27 augustus 2015.

Het is belangrijk dat deze rapportages er liggen. Jaarlijks heeft Amsterdam bij de overstap van PO naar VO te maken met leerlingen die worden uitgeloot vanwege overaanmelding op bepaalde VO-scholen. Afgelopen jaar is de overstap van PO naar VO voor het eerst door middel van een matchingsysteem georganiseerd. De reden dat hiertoe is overgegaan is dat met een centrale systematiek van matchen minder accent ligt op uitloting en iedereen in één keer centraal geplaatst wordt op een school van zijn of haar voorkeurslijst. Ook was het streven om de pijn (van uitloting) meer te verdelen. Ongeacht de systematiek is er jaarlijks kans op uitlotingen, immers de wijze van plaatsing heeft geen invloed op het aanbod dat beschikbaar is.

De uitslag leidde tot onvrede. Ik heb me direct stevig uitgesproken over de gebrekkige communicatie: leerlingen zijn niet op het zelfde moment geïnformeerd over de plaatsing en het OSVO was niet goed bereikbaar voor ouders met vragen of klachten. Ook zijn bij leerlingen en ouders verkeerde verwachtingen gewekt.

Ik heb u toegezegd dat de matchingsystematiek goed geëvalueerd zou worden. Met de voorliggende rapportages is er nu zicht op de werking van het systeem in de

praktijk. Ook is gekeken naar alternatieve algoritmes en is er inzicht in de tevredenheid van alle betrokkenen, zowel over de uitvoering als over het resultaat van de matching.

Uitkomsten tevredenheidsonderzoek

Betrokkenen zijn kritisch op de matching. Hoewel 76% van de bevroagde ouders aangeeft tevreden te zijn over de uitkomst van de definitieve matching, zijn respondenten over veel doelstellingen en eigenschappen van de matching kritisch.

Ik constateer dat er onvoldoende is gecommuniceerd over de werking van het matchingsysteem. Een deel van de ouders, maar ook een deel van de bevroagde VO-scholen geeft aan ontevreden te zijn met de voorlichting. Daarnaast is er scherpe kritiek op de transparantie van het matchingsysteem. Een aanzienlijk deel van de ouders, basisscholen en VO-scholen geeft aan het matchingsysteem niet of nauwelijks transparant te vinden. Dit vind ik zorgwekkend. Verwacht mag worden dat, ongeacht de systematiek die gehanteerd wordt, het voor alle betrokkenen inzichtelijk is hoe het plaatsingssysteem werkt en wat de kansen zijn van plaatsing op bepaalde scholen.

Verder constateer ik dat alle betrokkenen kritisch zijn op de mate waarin het matchingsysteem rekening houdt met specifieke wensen van individuele leerlingen. Leerlingen die een specifieke zorgbehoefte hebben, of vraag naar een bepaald onderwijsconcept, ervaren hier weinig invulling aan te kunnen geven binnen het matchingsysteem. Het ontbreekt ouders aan een gevoel van regie in de keuze van hun kind. Scholen onderschrijven dit. Veel leerlingen, ouders en scholen geven daarbij aan dat het invullen van een lange voorkeurslijst geen gemakkelijke opgave is.

Over het plaatsingsresultaat zijn de respondenten meer verdeeld. Vooral onder bevroagde scholen geeft de meerderheid aan dat matching er in enige mate tot zeer in is geslaagd 'de pijn meer te verdelen'. Tegelijkertijd zijn veel respondenten van mening dat 'matching tot meer onrust en leed leidt dan het oude lotingsysteem'.

Analyse onderzoekers

Uit de cijfermatige analyses van de onderzoekers van de VU komt een aantal stevige aandachtspunten naar voren. 739 leerlingen hadden baat gehad bij een onderlinge ruil. Ik betreur het zeer dat er is gekozen voor een systematiek met mogelijke ruilopties in de

uitkomst. Het feit dat kinderen op elkaars voorkeurschool terecht kwamen is simpelweg niet uit te leggen.

Vervolg

Het nieuwe schooljaar is al begonnen en ouders en leerlingen van groep 8 en scholen bereiden zich voor op het moment dat zij dit voorjaar met de overstap naar het voortgezet onderwijs te maken krijgen. De basisscholen zijn geïnformeerd dat in november 2015 bekend is hoe de kernprocedure er dit schooljaar uit ziet.

Het is van belang dat er lering wordt getrokken uit de evaluatie. Naast de gegevens uit de evaluatie heb ik de afgelopen weken ook met diverse betrokkenen gesproken, zoals de Onderwijs Consumenten Organisatie (OCO) en de stichting Vrije Schoolkeuze Amsterdam (VSA). De gemeente heeft met veel ouders gesproken en is vertegenwoordigd in de regiegroep Kernprocedure, waarin ook het VO en PO zitting hebben. Ook is er input vanuit het veld gehaald, zoals bij het debat over de kernprocedure en matching, dat op 29 september was georganiseerd door de Vereniging Meesterschappers.

Op basis van de evaluatie en betrokkenen die ik de afgelopen weken heb gesproken, constateer ik dat de overstap en de systematiek die daarvoor gebruikt wordt beter moet. Niet alleen de uitvoering en de communicatie moet beter, ook de uitkomst - met zoveel leerlingen die hadden willen ruilen, of die niet in een profielklas zijn gekomen waar wel voldoende plek was - heeft niet tot tevredenheid geleid. Ook niet tot meer tevredenheid dan vorige jaren.

Uitgangspunten overstap PO-VO

Voor mij is na het lezen van de evaluatie en gesprekken met betrokkenen een aantal uitgangspunten leidend in de systematiek die dit schooljaar zal worden gehanteerd. Deze uitgangspunten vind ik van belang, ongeacht het systeem of algoritme dat wordt gekozen.

1. meer regie op eigen keuze .

Uit de verschillende rapportages blijkt dat ouders en leerlingen een gebrek aan regie ervaren in het matchingsysteem. Het systeem hield geen rekening met individuele behoeftes en wensen van leerlingen, bijvoorbeeld als het gaat om de keuze voor een specifiek onderwijsconcept of een profielklas.

2. voorkom onnodig uitloten, stuur meer op eerste voorkeuren honoreren

In het gehanteerde algoritme is het aantal leerlingen dat niet op eerste voorkeur kwam hoog. Op 28 scholen zijn leerlingen uitgeloot, terwijl op 14 van deze scholen het aantal eerste voorkeursaanmeldingen daadwerkelijk de capaciteit overtrof. Ik pleit voor een systeem waarin meer leerlingen op hun eerste voorkeurschool geplaatst worden.

3. voorkom ruilopties in resultaat

De definitieve uitkomst van de overstap zou geen aanleiding meer moeten geven om te ruilen.

4. een systeem dat goed uitlegbaar en transparant is

Ik vind het belangrijk dat bij de keuze voor een systeem voor alle ouders, leerlingen, maar ook voor scholen helder is hoe het systeem werkt en dat het transparant is. Ouders en leerlingen moeten een redelijke inschatting kunnen maken van de kansen om op een school geplaatst te worden.

5. goede communicatie

Het is essentieel dat komend jaar meer aandacht is voor de communicatie en de verwachtingen die gewekt worden. Ook de bekendmaking van de uitkomst moet beter. Ouders en leerlingen met vragen, klachten, of suggesties over de uitkomst moeten goed te woord worden gestaan met begrip voor persoonlijke situaties van ieder kind.

6. geen weken van onzekerheid

Het is van belang dat er een systematiek komt waarin snel duidelijkheid is voor alle leerlingen. Voorkom wekenlange onzekerheid onder uitgelote kinderen.

7. sturen op capaciteit

Ongeacht het systeem blijft het van belang dat er balans komt tussen vraag en aanbod. Bovendien groeit het aantal leerlingen de komende jaren. Dat betekent dat de gemeente zal blijven sturen op een capaciteit passend bij de vraag van leerlingen. Ook van schoolbesturen wordt verwacht dat ze maximaal inspelen op deze vraag.

Proces besluitvorming

De gezamenlijke schoolbesturen nemen een besluit welke systematiek dit schooljaar wordt gebruikt. Sinds juni ben ik veelvuldig met het OSVO in gesprek over dit onderwerp. De gemeente is ambtelijk ook vertegenwoordigd in een regiegroep die dit besluit voorbereidt. Bovengenoemde uitgangspunten bespreek ik met het OSVO. De schoolbesturen gaan over de toelatingssystematiek: zij zijn verantwoordelijk voor de toelating van leerlingen tot hun scholen. Hun besluit zal ik toetsen aan deze uitgangspunten.

Sturen op capaciteit

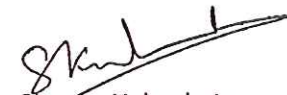
Vrije schoolkeuze is een groot goed waar ik voor sta. Ouders en kinderen moeten een weloverwogen keuze maken voor een school die het kind past. Het blijft altijd mogelijk dat meer kinderen voor een school kiezen dan er aan plek beschikbaar is. Zo lang er in Amsterdam sprake is van één of meerdere scholen waarnaar de vraag (onder leerlingen) groter is dan het aanbod, zullen we te maken hebben met scholen die moeten loten. Daarbij kunnen voorkeuren van kinderen en ouders ook jaarlijks wisselen.

Ik wil geen verkeerde verwachtingen wekken: welk systeem er in Amsterdam ook wordt gehanteerd voor de overstap van PO naar VO, ook komend jaar zal een aantal scholen te veel aanmeldingen krijgen en moet op die scholen worden geloot. Daardoor zullen komend jaar opnieuw niet alle circa 8.000 leerlingen op de school van hun eerste voorkeur terecht kunnen

komen. Om uitlotingen zoveel mogelijk te voorkomen is het van belang om het aanbod beter te laten aansluiten op de vraag. Daarom investeert de gemeente in nieuwe scholen en uitbreidingen van scholen met overaanmeldingen. Hierbij wordt meegenomen naar welke onderwijsconcepten en profielen veel vraag is. We hebben hierover reeds met elkaar gesproken bij de behandeling van het Integraal Huisvestingsprogramma VO.

Op woensdag 7 oktober vindt de vergadering van uw commissie plaats en ga ik graag met u over dit onderwerp in gesprek.

Met vriendelijke groet,



Simone Kukenheim
Wethouder